

Nicolae VASILE

Retroroman (3)

Eram pe la sfârșitul primului trimestru din anul 2002, când se definitiva rezultatul financiar al anului precedent, la ICPE-SA, societate comercială cu obiect principal de activitate cercetarea, continuatoarea fostului Institut de Cercetări și Proiectări Electrotehnice, care funcționase din 1950 până în 1989 în subordinea diferitelor ministere care au existat în domeniul industrial. Anul 2001 fusese unul de pomină, când fuseseră atacate cele două clădiri monumentale ale World Trade Center din New York, un semnal că în lume lucrurile se vor schimba radical.

Nu aveam motive să fiu deosebit de optimist, din cauza condițiilor geopolitice existente, dar nici pesimist, având în vedere că de zece ani de când conduceam această instituție niciodată nu încheiasem anul în pierdere, pe de o parte, iar pe de altă parte, aveam vârsta optimă pentru obținerea de rezultate pozitive în antreprenariat. În această stare de spirit mă aflam când secretara m-a anunțat că venise domnul Mario Duma, fost salariat la ICPE, după care a trecut la IPA (Institutul de Proiectări în Automatizări), în 1962, când acesta a luat naștere prin desprinderea din ICPE, ulterior ajunsese la ICEMENERG (Institutul de Cercetări și Modernizări Energetice) de unde s-a și pensionat. În acel moment era vicepreședinte al Camerei de Comerț și Industrie a României (CCIR), președintele Secțiunii Industrie. Venise cu o propunere incitantă. Avea de gând să nu mai candideze pentru poziția pe care o deținea și ca orice om care a depus suflet în ceea ce făcuse, nu-i era indiferent ce se va întâmpla după retragerea sa. Urmărind tendințele care se manifestau în secțiunea pe care o conducea, care avea mii unități economice ca membri, era impacientat că o grupare de firme, dubioase din punctul lui de vedere, ar plănuî să forțeze la alegerile care se apropiau și să preia controlul la cel mai important reprezentant al mediului de afaceri.

Domnul Mario Duma participase, ca reprezentant al CCIR, la câteva evenimente organizate de mine prin ICPE-SA sau prin Patronatul Cercetării, al cărui vicepreședinte eram, și unde răspundeam de relațiile cu autoritățile și cu presa. Printre aceste manifestări: Expoziția Națională a Cercetării din anul 1992, de la ROMEXPO, Forumul CRANS MONTANA-1993, de la Parlamentul României, unde ICPE-SA a realizat expoziția cu circuit închis despre realizările României, afișajele cu led-uri din tot spațiul alocat evenimentului, tricloarele electrice care transportau documentele pe lungile coridoare din Casa Poporului. De asemenea, am organizat trei mese rotunde cu tema "Cercetarea românească, încotro?", organizate împreună cu Ziarul Adevărul, moderate de Dumitru Tinu, Bogdan Chiriac și Val Vâlcu, iar discuțiile din debateri au fost publicate în totalitate în ziarele de a doua zi. La toate acestea participase ministrul cercetării din acel moment și alți miniștri invitați pentru a-și prezenta poziția domeniilor pe care le conduceau față de cercetare.

Acestea au fost argumentele domniei sale pentru a mă convinge să mă înscriu în alegerile de la Camera de Comerț și Industrie. Nu i-am dat un răspuns

pe loc, dar aveam un termen care rezulta din programul alegerilor respective. Nu aveam o idee clară asupra ceea ce reprezintă această instituție și, mai ales, ce legătură poate avea cu domeniul cercetare, în care eu mă implicasem cu toată puterea ființei mele, cu rezultate mulțumitoare, atât pentru mine cât, mai ales, pentru cei angajați acolo.

Constatasem că cercetarea, ca domeniu guvernamental, se afla la intersecția unor indiferențe sau interese. Ministerele economice nu agreau propunerile venite din cercetare, acestea fiind orientate spre importuri. Lobbierile importatorilor erau foarte puternice și nu aveau niciun interes în găsirea unor soluții interne. Ministerul Educației, sub diferite denumiri în timp, a fost tot timpul favorabil preluării cercetării, nu pentru a o ajuta, ci pentru a o distruge și a-i lua bugetul. În acest timp, peste trei sferturi din fondurile de cercetare au fost cheltuite de universități, producând doar circa 10% din rezultate. În acest context, m-am gândit că ajungând în conducerea Camerei de Comerț și Industrie, o instituție preponderant economică, voi putea sprijini transferul tehnologic a rezultatelor cercetării și inovării în economie. Astfel, am trimis acceptul meu domnului Mario Duma.

Instituția pentru a cărei conducere mă inscriisesem să candidez este una într-adevăr istorică. Decretul de înființare a fost semnat de Alexandru Ioan Cuza în 1864 și a început să funcționeze din anul 1868. A fost condusă de mari personalități ale istoriei țării care au reprezentat progrese majore în evoluția economică națională. După ce, în perioada comunismului, nu mai rămăsese în toată țara decât o structură înglobată în Ministerul Comerțului de la acea vreme, ocupându-se preponderant de promovarea comerțului exterior, în anul 1990, în baza unui Decret Lege promulgat de președintele Ion Iliescu, s-a instituit Camera de Comerț și Industrie a României, s-au recunoscut un număr de camere de comerț județene înființate dealungul istoriei și s-a stabilit o procedură de înființare a unora noi pentru celelalte județe. Ulterior, activitățile din București au fost cuprinse împreună cu cele naționale în Camera de Comerț și Industrie a României și Municipiului București, prin votul adunării generale, hotărâre intens contestată de camerele județene. Sub conducerea primului președinte, Aurel Ghibuțiu, s-au înființat societatea comercială Romexpo, Școala Română de Afaceri, Centrul de afaceri "Marea Neagră" de la Mangalia, Registrul Comerțului, Tipografia Edimpress, au început lucrările la noul sediu al Camerei (1994). Într-un timp scurt a ajuns o instituție de o mare amploare și influență.

Alegerile care urmau aveau o procedură în toată regula, cu o perioadă de campanie electorală și două tururi de scrutin. Camera avea cinci secțiuni: Comerț, Industrie, Servicii, Camere Teritoriale și Membrii Colectivi (asociații profesionale, fundații, etc.). Direct sau indirect existau peste două sute de mii de membri. La Secțiunea Industrie unde candidam eu s-au înscris 6 candidați. Am intrat în turul al doilea împreună cu directorul general de la renumita firmă de textile ADESGO. Am câștigat în urma unei campanii bazate pe promovarea unei industrii moderne: energie, cu extensia surse regenerabile de energie, construcția de automobile, cu

partea sa de viitor, automobilul electric, tehnologia informației, telecomunicații, transferul tehnologic a rezultatelor cercetării și inovării, care atunci erau înglobate la industrie etc. Biroul de conducere al Secțiunii, provenit tot din alegeri, cuprindea nume de rezonanță precum: Constantin Stroe, directorul general de la Dacia, Radu Timiș, patronul de la CRISTIM, directorul general de la Lafarge, directorul general de la Tricodava etc.

Când am preluat funcția, în iulie 2002, tocmai se dădu-se în folosință sediul nou din bd. Octavian Goga. Spații moderne, birouri impecabile. Evenimentele organizate erau de vârf la nivel național și internațional. Topurile naționale ale firmelor, Târgurile și Saloanele din diferite domenii deveniseră manifestări de relevanță majoră, cu președintele țării, primul ministru, miniștri, prezenți la deschideri. Al doilea președinte al Camerei, George Cojocaru (1996-2005), adevăratul artizan al construirii unui adevărat imperiu de promovare economică, care înainte fusese Secretarul General al instituției, reușise să aducă o rază de speranță în evoluția economică a țării, într-o perioadă destul de agitată politic. Nu era angajat politic în nici partid și avea abilitatea de a conlucra cu toți. A fost perioada de creștere evidentă a Camerei de Comerț și Industrie a României și Municipiului București. Eu îl vedeam atunci pe George Cojocaru capabil de a fi chiar prim ministru. În echipa de conducere eram doi, Aurel Vainer, viitorul președinte al Federației Comunităților Evreiești din România, președintele Secțiunii Servicii, și cu mine, care aveam doctoratul în disciplinele din care proveneam. În plus, eu mai eram și profesor universitar. Președintele Camerei trata cam în bășcălie acest fapt. În principiu, activitățile instituției îi favoriza pe cei care derulau afaceri de mare amploare, oameni preponderent executivi și nu niște reprezentanți ai unor curente de gândire de profunzime economică cu impact în viitor.

Eu aveam în spate experiența de management de top în cercetare, conducând de peste zece cel mai mare institut de cercetări aplicative din țară, cam tot de atâta timp eram vicepreședintele Patronatului Cercetării, calitate în care organizasem acțiuni de nivel național apreciate de ambii președinți ai țării de până atunci, cu care participasem la multe întâlniri. La Cameră, aceste acumulări relaționale nu erau cunoscute și așteptam un moment în care să impun punctul de vedere al Secțiunii Industrie și făcând apel la acest bagaj de cunoștințe. În fond, intrasem în cea mai mare instituție de lobby economic. Dumnezeu m-a ajutat, cum am constatat că a făcut-o de mai multe ori în carieră, și mi-a scos în față un asemenea eveniment.

Era o zi călduroasă de vară, după amiază, când aveam obiceiul ca fiecare dintre cei din conducere să venim de pe la firmele pe care le conduceam la Cameră, unde îndeplineam sarcinile zilnice, semnam documente etc. Dar mai stăteam și la taclale, făceam un schimb de informații la o cafea, un ceai sau o tărie, finalizându-ne o zi de lucru, de obicei destul de încărcată, cu o întâlnire plăcută. Cu câteva zile înainte George Cojocaru ne anunțase că urmează să plece o săptămână într-o excursie în străinătate, ca de obicei, cu mașina condusă de el și rulota. Așa simțea el și familia sa că se relaxează cu adevărat. Când ne-am

adunat acolo, ne-a anunțat, dar cumva ne-a și cerut sprijinul, ceea ce nu-i stătea în fire, fiind tipul de om care credea că le știe pe toate, le poate pe toate. Aflase cu o zi înainte de plecare că-i expirase pașaportul, ceea ce-i compromitea plecarea și o supăra peste măsură pe soția sa. Se tânguia cum de a putut fi atât de lipsit de precauție să nu verifice valabilitatea pașaportului mai înainte, dar oricum nu mai avea ce face. Mai mult de formă, ne-a întrebat pe toți în grup dacă are cineva vreo idee. Mi-a venit în minte o discuție recentă cu buna mea prietenă Liana Tatos, fostă ziaristă la Flacăra, care mă făcuse celebru în lumea cercetării-inovării de dinainte de 1989 prin interviul de câteva pagini din Almanahul Flacăra, cea mai de impact publicație a perioadei respective. Îmi povestise cum îl ajutase pe șeful Poliției de Frontieră, prin soțul ei care trăia în Germania, să facă rost de niște medicamente care nu se găseau în țară. Am sunat-o expunându-i situația și a reușit să o rezolve. A doua zi George Cojocaru avea un nou pașaport. De atunci bășcălia la orice idee venea de la „dl. domn’ profesor doctor”, sau neglijarea propunerilor pe care le făceam, încetase. Rolul meu în conducerea Camerei devenise cu totul altul.

Am fost sprijinit într-o serie de întâlniri organizate la sediul Camerei, cu sprijinul lui Constantin Stroe, între producători români de componente auto și reprezentanți ai unor mari concerne europene din industria auto, prin care s-au pus bazele unor colaborări de durată. La acel moment producătorii români aveau capacitățile de producție neacoperite. După ceva timp, am repetat astfel de întâlniri și în județe din Moldova unde mai exista încă disponibilitate de preluat comenzi.

Am organizat, împreună cu Varujan Pambuccian, întâlniri cu specialiștii din domeniul surselor regenerabile de energie pentru definitivarea și promovarea legislației în domeniu, care a stat la baza avântului investițiilor ce au urmat. Apoi am trecut la acțiuni de convingere a reprezentanților autorităților locale, în special cei din Dobrogea, de avantajele economice ce le pot obține dacă vor colabora cu investitorii, unde am avut și sprijinul profesorului Dan Mandalopol, decanul facultății corespunzătoare a Universității „Ovidius” din Constanța. Am organizat deplasări de primari, consilieri locali, consultanți etc. în Austria ca să vadă la fața locului și să afle de la similarii lor de acolo cum funcționează o asemenea colaborare.

În opera de creștere și descreștere a unei entități, concept istoric al lui Dimitrie Cantemir, Camera de Comerț și Industrie a României și Municipiului București se apropia de apogeu.